

Царенков О.О.

студент;

Жибер Т.В.

кандидат економічних наук, доцент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ

Питання фінансування освіти є однією з основних фундаментальних проблем в процесі координації ведення економічної діяльності в країні. Вона вирішується за допомогою використання найчастіше альтернативних моделей, які включають принципи державного капіталізму, непрямого регулювання, державно-приватного партнерства (далі – ДПП) тощо. Ефективність використання таких моделей диференційована залежно від конкретних умов реалізації освітньої функції [3, с. 11].

В освітній галузі ДПП передбачається співпраця між представниками держави, освітніми установами та бізнесом з метою вирішення освітніх соціально та економічно орієнтованих проектів. Держава, при цьому, маючи зобов'язання перед суспільством у вигляді надання освітніх послуг, залишає освітню галузь в основному в державній власності. Слід відзначити, що в рамках державно-приватного партнерства державою передається частина прав власників для ведення приватного бізнесу. Так, до традиційного державного сектору освіти залучається ціла низка приватних товарів і послуг, що в свою чергу розширює матеріально-технічну базу для більш ефективного функціонування, формування системи управління та більш раціонального підходу щодо використання ресурсів [1].

Зазначимо, що освітня галузь є однією із найпроблемніших для вибору результативних моделей державного втручання, при тому, що необхідність подібних дій не викликає сумніву. Проте проведення державного регулювання в освітній сфері останнім часом не мало задовільних результатів, і саме тому чіткі теоретико-методологічні аспекти активізації процесу його реформування дуже актуальні та необхідні. Проведення аналізу економічної ситуації засвідчує високу ефективність моделі державно-приватного партнерства [5] у сфері освіти.

ДПП в освітній сфері реалізується як формалізована методика кооперації державних та приватних структур, яка спеціально створюється під ті чи інші цілі, та опирається на відповідні домовленості між сторонами-учасниками процесу. ДПП в сфері освіти визначається як спосіб надання державою освітніх послуг разом із бізнес-структурами,

різноманітні освітні установи на довгострокових контрактних засадах мають закріплені за кожною із сторін угод певні зобов'язання [7, с. 108].

Щодо ДПП у освіті України не вирішено в теоретико-практичному аспекті низку проблем. Це, в першу чергу, стосується сфери та пропорцій участі держави в освітній діяльності та умотивованості щодо реалізації освітньої функції справжнього приватного капіталу [5]. Головним інструментом ДПП в інших сферах в Україні є концесія. Але для вирішення проблем освіти і оптимізації державної участі в освітній сфері слід розглянути інші форми угод. ДПП у освіті – дуже актуальне питання в умовах дефіциту бюджетних ресурсів в умовах постійної кризи.

Регулювання ДПП щодо освітніх закладів за кордоном відбувається не державними органами управління, і не ринком освітніх послуг, а умовами угод із врахуванням основних індикаторів результативності та встановлених стандартів щодо надання освітніх послуг. При цьому розуміння особливостей ведення засад державно-приватного партнерства в освітній сфері потребує усвідомлення особливостей ДПП в рамках цієї системи відносин та відповідних дій держави та бізнесу. Слід також оцінювати межі участі сторін в ДПП: діяльності освітніх установ та ведення бізнесу в освітній сфері, їх інтересів, спонукальні мотиви можливих дій учасників, умови їх взаємодії.

ДПП в освіті стимулює розвиток системи державних науково-освітніх структур і подібних установ приватного сектору, спеціалісти яких мають змогу розробляти новації. Ініційовані проекти створення нових малих та середніх інноваційних підприємств дозволяють проводити дослідження та створювати нові технології з метою їх подальшого розповсюдження та комерціалізації. Саме тому наявність такого партнерства для бізнесу означає захоплення ним ніші на ринку освіти, отримання певної сукупності необхідних гарантій, преференцій та дає можливість усувати можливі перешкоди.

При ДПП держава зацікавлена в зростанні обсягів та поліпшенні якості освітніх послуг, а також у впровадженні механізмів взаємодії навчальних закладів із потенційними роботодавцями (для вишів). Суб'єкти бізнесу як учасники процесу та інвестори мають на меті участь у науково-дослідницькій діяльності освітніх структур, в створенні та подальшому удосконаленні існуючих освітніх стандартів у відповідності до вимог нової економіки. Інвестори беруть участь у розвитку на базі функціонування освітніх закладів інфраструктури для ведення інноваційної діяльності, і мають можливість залучати студентів та викладачів до проведення тематичних науково-дослідних робіт [6].

Основною метою бізнесу є стабільне отримання та збільшення прибутків. Інвестори із стратегічним мисленням вибудовують власні пріоритети не просто для максимізації тимчасових прибутків, а в

інтересах більш довготривалого отримання стабільних доходів від використання у власній діяльності професійного висококваліфікованого персоналу, який здатний ефективно вирішувати надскладні виробничі проблеми. В цьому випадку освітні установи, як учасники ДПП також зацікавлені в отриманні додаткових обсягів фінансування, створенні нових моделей інтегрованих освітніх комплексів для підготовки більш компетентних, високоосвічених спеціалістів, які можуть діяти як творчі особистості, що по-суті представляє ДПП як угоду про взаємовигоду [4].

Отже, процеси перерозподілу прав власності, які виникають в процесах переростання адміністративних відносин держави із бізнесом у партнерські відносини, в залежності від принципів процесу розподілу ризиків між партнерами-учасниками, рівня інвестиційних зобов'язань суб'єктів партнерства та відповідальності за їх реалізацію відкривають надзвичайно багато можливостей для покращення ефективності освіти.

Список використаних джерел:

1. Безбах Н.В. Використання зарубіжного досвіду в розвитку державно-приватного партнерства в Україні: [Електронний ресурс] – К., 2016. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Bezbach.pdf>, вільний (дата звернення: 16.09.2016).
2. Головінов О.М. Науково-практичні аспекти державно-приватного партнерства в Україні: [Електронний ресурс] – Д.: ДНУЕіТ, © 2004–2015. – Режим доступу: virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/diss_Yzupov.pdf, вільний (дата звернення: 16.09.2016).
3. Державне та приватне партнерство: український та міжнародний досвід: навч.-метод. матеріали / Т. В. Новаченко, Н. В. Піроженко. – К. : НАДУ, 2013. – 48 с.
4. Державно-приватне партнерство: нові можливості для економічного росту: [Електронний ресурс] – К.: ФСЕ, 2016. – Режим доступу: <http://www.eef.org.ua/ua/mistsevyi-ekonomichnyi-rozvytok/341-proekt-derzhavno-pryvatne-partnerstvo-novi-mozhlyvosti-dlia-ekonomichnoho-rostu.html>, вільний (дата звернення: 16.09.2016).
5. Зубченко С.О. Перспективи використання державно-приватного партнерства у реалізації українських гуманітарних проєктів: [Електронний ресурс] – К.: НІСД, 2016. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1068/>, вільний (дата звернення: 16.09.2016).
6. Необхідність запровадження механізмів державно-приватного партнерства в освітній сфері: [Електронний ресурс]. – К., 2016. – Режим доступу: http://www.academia.edu/8735440/Необхідність_запровадження_механізмів_державно-приватного_партнерства_в_освітній_сфері, вільний (дата звернення: 16.09.2016).
7. Шилепницький П.І. Державно-приватне партнерство: теорія і практика: [монографія] / П.І. Шилепницький; Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2011. – 455 с.